

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta, joka koskee ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi valtioiden rajat ylittävistä vakavista terveysuhkista

(Tämän lausunnon lyhentämättömät englannin-, ranskan- ja saksankieliset versiot löytyvät Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivustolta <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 197/05)

I Johdanto

1. Komissio hyväksyi 8 päivänä joulukuuta 2011 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi valtioiden rajat ylittävistä vakavista terveysuhkista (jäljempänä 'ehdotus') ja toimitti sen samana päivänä Euroopan tietosuojavaltuutetulle lausunnon antamista varten. Myös neuvosto pyysi 19 päivänä tammikuuta 2012 lausuntoa ehdotuksesta.

2. Tietosuojavaltuutetulle annettiin jo ennen ehdotuksen hyväksymistä mahdollisuus esittää tekstiluonnoksesta epävirallisia huomautuksiaan. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että häntä kuultiin jo varhaisessa vaiheessa ja että joitakin hänen esittämistään huomautuksista on otettu huomioon ehdotuksessa.

3. Ehdotuksella on tarkoitus korvata tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston perustamisesta yhteisöön 24 päivänä syyskuuta 1998 tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 2119/98/EY⁽¹⁾, joka (yhdessä sen täytäntöönpanosta tehdyn komission päätöksen 2000/57/EY⁽²⁾ kanssa) muodostaa varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän nykyisen oikeusperustan. Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmää hoitaa Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus (jäljempänä 'ECDC')⁽³⁾ Euroopan komission puolesta. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset käyttävät järjestelmää tartuntatautien epidemiologiseen seurantaan ja valvontaan liittyvässä EU:n tason tietojenvaihdossa. Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmästä on ollut suuresti hyötyä monissa tilanteissa, kuten SARS-, ihmisen lintuinfluenssa- ja muissa merkittävässä tartuntatautiepidemioissa. Se on kansanterveyden suojelun kannalta tärkeä apuväline.

4. Ehdotuksen tavoitteena on lisätä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä rajat ylittävien terveysuhkien alalla. Ehdotuksella muun muassa ulotetaan nykyinen, ainoastaan tartuntatauteja koskeva varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmä koskemaan myös muita valtioiden rajat ylittäviä terveysuhkia, kuten alkuperältään biologisia, kemiallisia, ympäristöstä johtuvia tai tuntemattomia vaaroja, jotka todennäköisesti leviävät kansallisten rajojen yli.

5. Tietosuojavaltuutettu antoi varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmästä ennakkotarkastuslausunnon 26 päivänä huhtikuuta 2010⁽⁴⁾. Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän tietosuojatakeet paranivat merkittävästi kyseisen lausunnon seurantatoimien tuloksena. Lisäksi komissio hyväksyi seurantaprosessin yhteydessä muun muassa suosituksen varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmää koskevista tietosuojaohjeista⁽⁵⁾.

6. Tätä lausuntoa luettaessa olisi pidettävä mielessä jo saavutettu edistys, ja siihen sisältyvillä suosituksilla pyritään parantamaan entisestään tietosuojan tasoa ehdotuksessa.

7. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen siihen, että ehdotuksen johdanto-osan 18 perustelukappaleessa ja 18 artiklassa esitetään viittaukset asetukseen (EY) N:o 45/2001 ja direktiiviin 95/46/EY ja että 18 artiklan viittaus sovellettavaan tietosuojalainsäädäntöön koskee nyt kaikkea ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvaa

⁽¹⁾ EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 21, 26.1.2000, s. 32.

⁽³⁾ ECDC perustettiin asetuksella (EY) N:o 851/2004 (EUVL L 142, 30.4.2004, s. 1).

⁽⁴⁾ Saatavana Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivustolta: http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Supervision/Priorchecks/Opinions/2010/10-04-26_EWRS_EN.pdf

⁽⁵⁾ EUVL L 36, 9.2.2012, s. 31.

henkilötietojen käsittelyä. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen myös kontaktien jäljitystä koskeviin erityisiin tietosuojatakeisiin, joista säädetään tai jotka komissio velvoitetaan hyväksymään ehdotuksen 18 artiklassa.

8. Seuraavia ehdotuksen kohtia on kuitenkin vielä tarpeen tai hyödyllistä selventää, tarkentaa tai muulla tavoin parantaa tietosuojan kannalta:

- kontaktien jäljitys,
- tilapäinen seuranta,
- rekisterinpitäjän ja käsittelijän suhde,
- säilytysaika,
- turvallisuustoimet.

9. Aivan aluksi tietosuojavaltuutettu huomauttaa, että useita ehdotukseen liittyviä näkökohtia ei käsitellä itse tekstissä vaan niistä säädetään erikseen delegoiduilla säädöksillä ja täytäntöönpanosäädöksillä. Näitä näkökohtia ovat esimerkiksi luettelo ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvista tartuntataudeista ⁽¹⁾ sekä varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmässä tapahtuvaa tietojenvaihtoa koskevat menettelyt ⁽²⁾. Muita näkökohtia tarkennetaan komission hyväksymissä ohjeissa ja suosituksissa, kuten varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmää koskevissa tietosuojaohjeissa ⁽³⁾.

10. Delegoiduilla säädöksillä muutetaan tai täydennetään hyväksytyt säädöksen tiettyjä, muita kuin sen keskeisiä osia (SEUT-sopimuksen 290 artikla). Täytäntöönpanosäädöksillä taas on tarkoitus varmistaa oikeudellisesti sitovien unionin säädösten yhdenmukainen täytäntöönpano (SEUT 291 artikla). Vaikka yksityiskohdista voidaan tietenkin aina säätää delegoiduilla säädöksillä ja täytäntöönpanosäädöksillä ja vaikka tällaiset lisäsäännökset ovat varmasti suureksi hyödyksi, tietosuojavaltuutettu kuitenkin suosittelee, että joistakin edellä 8 kohdassa mainituista näkökohdista annettaisiin enemmän ohjeistusta myös itse ehdotuksessa. Näitä näkökohtia käsitellään tarkemmin seuraavassa.

II Päätelmät

34. Tietosuojavaltuutettu suosittelee yleisesti, että tietyt säädöksen keskeiset osat, kuten keskeiset tietosuojatakeet, sisällytettäisiin myös itse ehdotukseen. Lisäksi ehdotukseen kaivataan joitakin täsmennyksiä ehdotuksen soveltamisalan laajennuttua koskemaan sellaisia muihin kuin tartuntatauteihin liittyviä terveysuhkia, joita ei ole tarkastettu ennakolta eikä myöskään käsitelty ohjeissa.

35. Tietosuojavaltuutettu suosittelee erityisesti, että ehdotuksessa

- annetaan selkeämpi määritelmä kontaktien jäljityksestä, myös sen tarkoituksesta ja laajuudesta, joka saattaa tartuntatautien kohdalla olla erilainen kuin muiden uhkien kohdalla;
- määritellään tarkemmin, miten kontaktien jäljityksessä käytettävät henkilöt valitaan, mitä tietolähteitä kontakteja koskevien tietojen hankkimisessa voidaan käyttää ja kuinka näille henkilöille ilmoitetaan heidän henkilötietojensa käsittelystä;
- lisätään kriteerit, joita käytetään jäljitystoimien tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden arvioimisessa;
- täsmennetään ainakin kontaktien jäljityksessä käsiteltävien tietojen pääryhmät;
- täsmennetään, minkälaisia tietoja tilapäisessä seurantajärjestelmässä voidaan käsitellä, ja toteutetaan toimenpiteitä henkilötietojen käsittelyn rajaamiseksi minimiin esimerkiksi käyttämällä asianmukaisia anonyymisointimenetelmiä ja mahdollisuuksien mukaan rajoittamalla aggregoitujen tietojen käsittelyä;

⁽¹⁾ Ehdotuksen 6 artiklan 5 kohdan a alakohta.

⁽²⁾ Ehdotuksen 8 artiklan 2 kohta.

⁽³⁾ Ehdotuksen 18 artiklan 6 kohta.

- selvennetään tilapäisten seurantaverkoston ja varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmän välistä suhdetta;
- selvennetään ECDC:n tehtäviä tilapäisissä seurantaverkostoissa;
- selvennetään kaikkien toimijoiden tehtäviä ja vastuualueita tietosuojan osalta oikeusvarmuuden takaamiseksi valvontatehtävässä;
- vahvistetaan oikeudellisesti sitovat tietojen säilytysajat, joita noudatetaan ainakin kontaktien jäljityksessä;
- sisällytetään 18 artiklaan täsmällisempi viittaus tietoturvaan ja salassapitoa koskeviin vaatimuksiin.

(Tämän lausunnon lyhentämättömät englannin-, ranskan- ja saksankieliset versiot löytyvät Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivustolta <http://www.edps.europa.eu>)

Tehty Brysselissä 28 päivänä maaliskuuta 2012.

Giovanni BUTTARELLI
Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu
